

TRABZON ÜNİVERSİTESİ HUKUK FAKÜLTESİ ULUSLARARASI HUKUK DERSİ PRATİK ÇALIŞMA II

OLAY 1

Birçok kıyı devleti deniz yatağı ve denizin canlı ve cansız doğal kaynakları üzerinde bir takım yetkiler kullanmak için münhasır ekonomik bölge ilan etmişlerdir. Sardunya devletinin de içinde bulunduğu kıyı devletlerinin büyük çoğunluğu 1950 yılı başlarına kadar 300 deniz mili münhasır ekonomik bölge ilan etme hakkına sahipken, bu tarihten sonra kıyı devletlerinin büyük çoğunluğu 200 deniz mili münhasır ekonomik bölge ilan etmişlerdir. 2000 yılı başına gelindiğinde 150 kıyı devletinden 130 tanesi münhasır ekonomik bölgesini 200 deniz mili tespit etmiş durumdadır. Bu devletler bu genişliğin üzerinde münhasır ekonomik bölge kabul eden devletlere karşı sert tepki göstermekte ve bunları hukuku ihlal etmekle suçlamaktadır. Sardunya devleti 1930 yılından beri münhasır ekonomik bölgesini 300 deniz mili olarak uygulamaktadır. 1950 yılından itibaren de münhasır ekonomik bölgenin diğer devletler tarafından 200 deniz mili olarak uygulanmasına karşı çıkmış ve bu görüşünü her ortamda ifade etmiştir.

- 1) Kıyı devletleri, Sardunya'nın münhasır ekonomik bölgesini 300 mil olarak belirlemesini uluslararası hukuka uygun olmadığını iddia etmektedir. Kıyı devletleri ve Sardunya'nın deniz hukuku alanında herhangi bir uluslararası anlaşmaya taraf olmadığı dikkate alındığında, hangi uluslararası hukuk kaynağı altında kıyı devletleri bu iddiasını ileri sürebilecektir şartlarıyla açıklayınız.
- 2) Kıyı devletleri tarafından oluşturulan 200 millik münhasır ekonomik bölge uygulamasının Sardunya Devletine karşı uygulanma imkanı var mıdır? Neden?
- 3) Kıyı devletleri tarafından oluşturulmuş münhasır ekonomik bölge uygulamasının jus cogens nitelikte bir norm olduğunu varsayarsak ikinci soruya vereceğiniz cevap değişirmiydi açıklayınız.

OLAY 2

Afrika kıtası devletleri, 5.11.1990 tarihinde, yargı denetimi mekanizmasına sahip bir bölgesel anlaşma olan İnsan Hakları Afrika Sözleşmesi'ni imzalamıştır. Bu sözleşmenin amacını belirten ikinci maddeye göre her bir taraf devlet ülkesinde bulunan her bir bireye herhangi bir ayırım yapmaksızın temel hak ve hürriyetleri tanıyacak ve eğer bu haklar ihlal edilirse bu ihlaller yargı mekanizmasına taşınarak insan haklarının teminatı sağlanacaktır. Kenya bu anlaşmanın onaylanma aşamasında anlaşmanın işkence yasağına ilişkin beşinci maddesine çekince koymuş ve bu madde hükmünün kendi devleti bakımından bağlı olmayacağını belirtmiştir. Kenya ayrıca kurulacak olan Afrika İnsan Hakları Mahkemesi'nin yargı yetkisi veren hükümleri içeren bölüme taraf olmayacağını belirtmiştir. Nijerya ve Somali bu çekincelere sözlü olarak itiraz etmişlerdir.

Taraf devlet olan Ruanda, Anlaşma yürürlüğe girdikten sonra Gana'nın toprak bütünlüğünün ihlaline yönelik davranışlarda bulunmuş ve Gana tarafından yapılan ihtarlara rağmen iki devlet arasındaki siyasi ilişkileri bozacak eylemlerde bulunmaya devam etmiştir. Bu ihlallerinin artması üzerine Gana, Ruanda'ya savaş açarak tüm bölgeyi kontrolü altına almış ve İnsan Hakları Afrika Sözleşmesi dahil Ruanda ile aralarındaki tüm anlaşmaları sona erdirdiğini bildirmiştir.

- 4) Kenya'nın her bir çekincesinin geçerliliğini 1969 Viyana Anlaşmalar Hukuku Sözleşmesi çerçevesinde tartışınız. Nijerya ve Somali'nin yapmış olduğu itirazların geçerliliğini değerlendiriniz.
- 5) Gana'nın İnsan Hakları Afrika Sözleşmesi dahil Ruanda ile aralarındaki tüm anlaşmaları sona erdirmesini değerlendiriniz.

OLAY 3

Samir İngiltere'deki Ekvador büyükelçiliğinde ateşe olarak görevli bulunmaktadır. Samir hafta sonu ailesiyle birlikte çıktığı yat gezisinde olumsuz hava koşulları nedeniyle kötü manevralar yapmış ve bir tekneye çarpmıştır. Kaza sonucunda teknede çok büyük hasarlar oluşmuş ve teknenin içindeki kişiler de ağır bir şekilde yaralanmıştır.

Samir iş arkadaşı olan Ekvador büyükelçiliğinde görevli sekreter arkadaşı Sam ile yemeğe çıkmıştır. Sam restorandaki yemekleri kötü bulması üzerine garsonla tartışmış ve onu yaralamıştır. Garson kendisinin yaralanması sebebiyle ceza davası açmış ve Restoran sahibi de Sam 'in önceden bulunan borçlarını ödemediği gerekçesiyle ona alacak davası açmıştır.

Samir, İngiltere'den kendi ülkesi Ekvador' a gitmek üzere, resmi yazışma ve belgeleri içeren ve bu niteliği üzerinde yazılı bulunan bir çantayı beraberinde götürürken, havaalanında bulunan İngiltere Devleti güvenlik görevlileri çantada kendi ulusal çıkarlarına aykırı düşecek raporlar bulunduğu gerekçesiyle çantanın açılmasını istemiş; Samir ise bunu reddetmiştir. Buna rağmen güvenlik birimleri çantaya el koymuş ve içindekileri incelemeye tabi tutmuştur. Bu olayın üstüne İngiltere' deki Fransa büyükelçisi yaşanan olayların üzüntü verici olduğu ve uluslararası hukuka aykırı bulunduğunu kamuoyuna açıklamıştır. İngiltere de yapılan bu açıklama sebebiyle Fransa büyükelçisini persona non grata ilan etmiştir.

Avusturalya devletinin vatandaşı olan Assange, Wikileaks adında bir internet sitesi kurmuş ve Amerika Birleşik Devletlerinin birçok politikasını site üzerinden eleştirmiştir. Aynı zamanda Amerika Birleşik Devletlerinin temsilcilikleriyle olan yazışmalarını ve üst düzey hükümet yetkililerine ait özel bilgileri de bu site üzerinden yayınlamaya başlamıştır. İsveç'teki savcılık 18 Kasım 2010' da cinsel taciz suçlamasıyla Assange için uluslararası yakalama kararı çıkarmıştır. Cinsel taciz kisvesi altında siyasi takibata alındığını iddia eden Assange, 19 Haziran 2012 tarihinden itibaren bulunduğu Ekvador'un Londra büyükelçiliği'nde 16 Ağustos 2012 tarihi itibarıyla talep ettiği siyasi sığınma hakkı Ekvador Hükümeti tarafından onanmıştır. Karar itiraz eden İngiltere Hükümeti Ekvador Hükümetini uyarmış ve Assange'ın ülkeden çıkmasına izin verilmemiş gerekirse elçilik binasına girileceğini açıklamıştır.

6)Teknesi hasar gören Bay X, hasarlarının ödenmesi için Samir'e tazminat davası açmış ve yaralanan kişiler de Samir'e karşı ceza davası açmışlardır. 1961 Viyana Diploması ilişkileri Sözleşmesi kapsamında açılan davalarda Samir'in yargılanıp yargılanamayacağını tartışınız. Samir açılan hukuk ve ceza davaları için bağışlıktan feragat edip davaya devam edebilir mi?

7)Restoran sahibi Bay A biriken borçları için Sam aleyhine alacak davası ve yaralan garson da ceza davası açmıştır bu kapsamda Sam yargılanabilir mi? 1961 Viyana Diploması ilişkileri Sözleşmesi kapsamında tartışınız. Mahkeme dava açılması üzerine olayın tek şahidi olan Samir'i mahkemeye tanık olarak çağırabilir mi?

8) Çantada kendi ulusal çıkarlarına aykırı düşecek raporlar bulduğundan şüphelenen İngiltere Devleti güvenlik görevlileri, çantaya el koyabilir mi?

9) İngiltere, Fransız büyükelçisini, yaptığı açıklama neticesinde persona non grata ilan edilebilir mi? Persona non grata ilan edileceğini varsayarsak İngiltere Devleti bu ilandan sonra elçiyi ulusal çıkarlarını zedelediği gerekçesiyle tutuklayabilir mi?

10)Uluslararası hukukta diplomatik sığınma bir hak olarak tanınmış mıdır? Olayımızda Assange'a diplomatik sığınma verilmesi üzerine İngiltere Hükümeti tarafından elçilik binasına girileceğine yönelik yapılan açıklamanın uluslararası diplomasi hukuku kuralları ile uygunluğunu değerlendiriniz.